

Den tro Johannes

Der var en gang en gammel konge, som var meget syg. Da han troede, han skulle dø, sagde han: "Lad den tro Johannes komme ind til mig." Den tro Johannes var hans kæreste tjener og blev kaldt sådan, fordi han havde været ham tro, så længe han levede. Han kom nu ind til kongen, der sagde til ham: "Min tro Johannes, jeg føler, at jeg snart skal dø. Jeg er kun bekymret for min søn, han er endnu så ung, at han ikke kan råde sig selv. Vil du love mig, at tage dig af ham og være en fader for ham, så kan jeg lukke mine øjne i fred." Den tro Johannes svarede: "Jeg vil aldrig forlade ham, og jeg skal være ham tro, om det så skalkoste mit liv." - "Så kan jeg dø rolig," sagde den gamle konge. "Når jeg er død, skal du vise ham hele slottet og alle de skatte, der er gemt derinde, men du må ikke vise ham det bageste værelse i den lange gang, det, hvor billedet af kongedatteren fra det gyldne tag hænger. Hvis han får det billede at se, vil han blive dødelig forelsket i hende og falde i afmagt. Og han vil komme i store farer for hendes skyld, så det må du love mig, at passe godt på." Da den tro Johannes havde givet ham hånden på det, lagde den gamle konge hovedet tilbage på puden og døde.

Da han var begravet fortalte tjeneren den unge konge, hvad han havde lovet hans fader på dødslejet. "Og jeg vil holde mit løfte og være dig tro, om det så skal koste mit liv," sagde han. Da sørgetiden var forbi, sagde den tro Johannes: "Nu er det på tiden, at du får din arv at se. Kom, så skal jeg vise dig slottet." Derpå førte han ham omkring overalt og viste ham de pragtfulde sale med kostbare skatte; kun det ene værelse, hvor det farlige billede stod, lod han ham ikke se. Billedet var hængt således, at man havde det lige for sig, når man åbnede døren. Der kunne ikke tænkes noget skønnere, det var så dejlig malet, at det så ud, som det var levende. Den unge konge mærkede, at den tro Johannes sprang en dør over og spurgte: "Hvorfor lukker du ikke den dør op?" - "Der er noget derinde, som vil gøre dig fortræd," svarede Johannes. Men kongen sagde: "Nu har jeg set hele slottet, og jeg vil også vide, hvad der er derinde." Derpå gik han hen og ville åbne døren med magt. Den tro Johannes holdt ham tilbage og sagde: "Jeg har lovet din far, før han døde, at du ikke skulle se, hvad der var i det værelse. Det vil blive til ulykke for os begge to." - "Nej, vist

ikke," sagde kongen, "men hvis jeg ikke kommer derind, vil jeg hverken have ro dag eller nat. Jeg går ikke herfra, før du har lukket op."

Da så den tro Johannes, at der ikke var noget at gøre ved det, og tung om hjertet tog han nøglen frem. Da han havde åbnet døren, gik han selv først ind og havde i sinde at stå foran billedet og skjule det, men kongen stillede sig på tærerne og kiggede over hans skulder. Og da han så den dejlige jomfru, faldt han besvimet om på gulvet. Den tro Johannes løftede ham op og bar ham ind i hans seng, mens han bedrøvet tænkte: "Nu er ulykken sket. Herre Gud, hvad skal der dog blive af os." Derpå gav han kongen vin at drikke, så han kom til sig selv igen. "Hvem forestiller det vidunderlige billede?" var det første han sagde. "Det er kongedatteren fra det gyldne tag," svarede den tro Johannes. "Hvis hvert blad på træerne var en tunge, kunne de dog ikke sige, hvor stor min kærlighed er," sagde den unge konge. "Jeg vil sætte livet ind på at vinde hende. Og du, min tro Johannes du må hjælpe mig."

Den tro tjener grundede længe over, hvordan de skulle bære sig ad, for han tænkte, det ville være en vanskelig sag blot at få adgang til kongedatteren. Endelig mente han, han havde fundet ud af det, og sagde til kongen: "Alt, hvad der omgiver hende, er af guld, borde og stole og fade og bægre. I dit skattekammer er der fem tønner guld. Deraf skal du lade en guldsmed forarbejde en hel mængde kar og fugle og mærkelige dyr. Det vil hun nok synes om, og så tager vi af sted med tingene og prøver vor lykke." Kongen sendte nu bud til alle guldsmede i landet, og de måtte arbejde dag og nat for at få tingene færdige. Derpå blev det altsammen læsset på et skib, og kongen og den tro Johannes klædte sig ud som købmænd, så man slet ikke kunne kende dem. Så sejlede de af sted over havet, til de nåede den by, hvor kongedatteren fra det gyldne tag boede.

Den tro Johannes sagde, at kongen skulle blive nede på skibet, og vente på ham. "Måske bringer jeg kongedatteren med," sagde han, "sørg for, at alt er i orden, lad guldtingene stille op og hele skibet smykke." Derpå tog han nogle guldsager med sig i land og gik lige hen til slottet. Da han kom ind i gården, stod der en smuk pige ved brønden og øste

vand i to guldspande. Da hun var færdig og vendte sig om for at bære det blinkende vand bort, så hun, at der stod en fremmed mand, og spurgte, hvem han var. "Jeg er købmand," sagde han, og viste hende nogle af sine guldsager. "Nej, sikke dejlige ting," udbrød hun og satte spandene fra sig og så på det ene efter det andet. "Det skulle kongedatteren se," sagde hun, "hun holder så meget af guld. Hun købte det nok altsammen." Hun tog ham så i hånden for at føre ham til prinsessen, for hun var kammerjomfru. Kongedatteren blev meget glad og sagde: "Hvor det er smukt. Jeg vil købe det altsammen." - "Jeg er kun tjener hos en rig købmand," sagde den tro Johannes, "det, som jeg har her, er ingenting imod det, min herre har nede på sit skib. Det er det dejligste, der nogensinde er lavet af guld." Prinsessen ville da have det altsammen bragt derop, men han sagde: "Det vil vare mange dage, for der er så meget, at I ikke engang vil have plads til det i alle jeres sale." Hun blev da så nysgerrig, at hun sagde: "Tag mig med ned på skibet, så jeg kan få alle din herres skatte at se."

Den tro Johannes fulgte glad prinsessen derned, og kongen troede, hans hjerte skulle briste, da han så hende lyslevende, hundrede gange dejligere end på billedet. Han førte hende nu rundt, mens den tro Johannes blev oppe på dækket hos stynmanden og befalede ham at støde fra land. "Sæt alle sejl til," sagde han, "så flyver vi som fuglen i luften." Imidlertid viste kongen prinsessen alt guldtøjet, hvert eneste bæger og fad og alle fuglene og de mærkelige dyr. Det varede flere timer, og kongedatteren morede sig så godt, at hun aldeles ikke mærkede, at de sejlede. Da hun havde set det altsammen, takkede hun købmanden og ville køre hjem, men da hun kom op på dækket, så hun, at de sejlede i rum sø for fulde sejl. Hun blev forfærdet og råbte: "Jeg er blevet bedraget. Jeg vil hellere dø end være i en købmands magt." Kongen greb hendes hånd og sagde: "Jeg er ingen købmand, men en konge, og min slægt er ikke ringere end din. Det er kun på grund af min store kærlighed, at jeg har bortført dig. Blot ved at se dit billede, faldt jeg i afmagt." Da kongedatteren hørte det, blev hun beroliget, og kom straks til at synes så godt om ham, at hun lovede at gifte sig med ham.

De sejlede nu videre over havet, og en dag, da den tro Johannes sad i forstavnen og sang, så han tre ravn komme flyvende. Han holdt nu op med at synge for at høre, hvad de talte om, for han forstod fuglenes sprog. "Se der," skreg den ene, "der sejler han med kongedatteren fra det gyldne tag." - "Javel," svarede

den anden, "men han har hende ikke endnu." - "Han har hende dog hos sig på skibet," sagde den tredje. "Hvad hjælper det," skreg den første. "Når han går i land, kommer der en rød fuks springende hen imod ham. Den svinger han sig op på, og så sprænger den af sted med ham gennem luften, og han ser aldrig sin brud igen." - "Kan han ikke frelses?" spurgte den anden. "Jo, hvis en anden i en fart tager den bøsse, der er stukket ind i grimen, og skyder hesten, så er kongen reddet. Men det er der ingen derved. Og hvis der er nogen, som ved det og siger det til ham, bliver den, der har sagt det, forvandlet til sten fra fodsålen til knæet." - "Jeg ved mere endnu," sagde den anden, "selv om hesten bliver dræbt, får kongen dog ikke lov til at beholde sin brud. Når de kommer hjem til hans slot, ligger der en bryllupskjorte, der ser ud, som den var lavet af guld og sølv, men den er af svovl og beg, og hvis han tager den på, brænder den ham op til marv og ben." - "Kan han ikke frelses?" spurgte den tredje. "Jo han kan," svarede den anden, "hvis en anden tager handsker på og kaster skjorten i ilden, er kongen reddet. Men hvad kan det nytte! Den der siger det til ham, bliver forvandlet til sten fra knæene til hjertet." - "Jeg ved mere endnu," sagde den tredje, "selv om skjorten bliver brændt, beholder kongen ikke sin brud. På bryllupsdagen vil den unge dronning midt under dansen blegne og falde om som død. Og hvis der ikke er en, som løfter hende op og suger tre dråber blod af hendes højre bryst og spytter dem ud igen, må hun dø. Og den, der ved det og fortæller det, bliver forvandlet til sten fra hoved til fod." Da ravnene havde fortalt dette, fløj de videre. Den tro Johannes havde forstået det altsammen, og fra nu af var han stille og bedrøvet. Hvis han ikke fortalte sin unge konge, hvad han havde hørt, gjorde han ham ulykkelig, og sagde han det, måtte han selv dø. Men han tænkte dog: "Jeg vil redde min herre, om jeg end selv skal gå til grunde derved." Da de steg i land, gik det, som ravnene havde sagt, øjeblikkelig kom en dejlig, rød ganger springende. "Den skal bære mig til mit slot," sagde kongen og ville svinge sig op på den, men den tro Johannes kom ham i forkøbet, sprang hurtig op på hesten, tog bøszen og skød dyret ned. "Hvor det er skammeligt," sagde de andre tjenere, der var misundelige på Johannes, "tænk at dræbe det dejlige dyr, som kongen skulle ride hjem på." Men kongen sagde: "Ingen må gøre ham noget. Han er min tro Johannes, og man kan ikke vide, hvad det kan være godt for." De gik nu ind i slottet, og der lå bryllupskjorten i en sal og så ud, som om den var af

guld og sølv. Kongen ville tage den, men den tro Johannes skød ham bort, tog handsker på og kastede den i ilden. De andre tjenere knurrede og sagde: "Nu brænder han ovenikøbet kongens bryllupskjorte." Men kongen sagde: "Man kan ikke vide, hvad det er godt for. Lad ham gå i fred, han er min tro Johannes." Nu blev brylluppet fejret, og dansen begyndte. Bruden dansede også, men på en gang blev hun ligbleg og faldt om som død. Da sprang den tro Johannes hurtig frem, løftede hende op og bar hende ind i et værelse. Der lagde han sig på knæ, sugede tre bloddråber af hendes højre bryst og spyttede dem ud. Straks begyndte hun at ånde og kom til sig selv igen. Kongen, der havde set det hele og ikke kunne begribe, hvad det skulle betyde, blev vred og råbte: "Kast ham straks i fængsel." Den næste morgen blev den tro Johannes stillet for domstolen og dømt til at hænges. Da han var bleven ført til galgen og tovet skulle lægges om hans hals, sagde han: "Enhver, der skal dø, har lov til at tale først. Har jeg også ret dertil?" - "Det må du have lov til," svarede kongen. "Jeg er bleven uretfærdig dømt, jeg har altid været trofast," sagde den tro Johannes da. Og nu fortalte han, hvad ravnene havde sagt, og at han havde gjort det altsammen for at frelse sin herre. "Før ham ned, før min tro Johannes ned," råbte kongen. Men da den tro Johannes havde sagt det sidste ord, faldt han livløs ned og var bleven forvandlet til sten. Kongen og dronningen var dybt bedrøvede. "Så slet har jeg lønnet så stor en troskab," sagde kongen. Han lod stenfiguren løfte op og bære ind i sit sovekammer og stille ved sin seng. Hver gang han så på den, græd han og sagde: "Kunne jeg dog blot gøre dig levende igen, min tro Johannes." Nogen tid efter fødte dronningen to sønner, og de voksede op og var dem til glæde. En dag, da dronningen var i kirke, og kongen sad og legede med sine børn, så han igen på stenfiguren og sagde: "Kunne jeg dog blot gøre dig levende igen, min tro Johannes." Da begyndte stenen at tale og sagde: "Hvis du vil ofre det, der er dig kærester i verden, kan jeg blive levende igen." - "Der er ikke den ting, jeg ikke vil gøre for din skyld," sagde kongen. "Hvis du med egne hænder vil hugge hovederne af dine børn og stryge deres varme blod over mig," sagde stenen, " så giver du mig livet tilbage." Kongen blev forfærdet, men tænkte på, at den tro Johannes var død for hans skyld, tog sit sværd og huggede hovederne af sine egne børn. Og da han havde smurt stenen over med blodet, stod den tro Johannes lyslevende for ham. "Jeg skal lønne din

kærlighed," sagde han til kongen, tog børnenes hoveder, satte dem på kroppene og strøg blod henover dem. I samme nu blev de levende igen og legede videre, som om der ikke var sket noget. Kongen var ude af sig selv af glæde, og da han så dronningen komme, skjulte han den tro Johannes og børnene i et stort skab. "Har du bedt i kirken?" spurgte han, dahunkomind. "Ja," svarede hun, "men jeg har hele tiden tænkt på den tro Johannes, der er bleven så ulykkelig." Da sagde han: "Kære kone, vi kan give ham livet tilbage, men vi må ofre begge vore sønner." Dronningen blegnede, og hendes hjerte fyldtes med sorg, men hun sagde: "Vi skylder ham det for hans store troskab." Han blev glad over, at hun tænkte ligesom han, hentede børnene og den tro Johannes og sagde: "Gud være lovet, han er frelst og vore sønner også," og han fortalte hende nu, hvordan det hele var gået til. Og nu levede de lykkelige med hinanden til deres dages ende.

* * *